

type of musical production is associated with the formation of a national product, which may contain folklore motifs, instruments, etc. A stable factor is the development of love themes and the use of styles that originated in foreign space. On the other hand, among the latest trends, that can be attributed to new tendencies is the spread of patriotic themes in Ukrainian pop music and the formation of nationally colored content.

Key words: *Ukrainian pop music, song, theme, national, identity, product, globalization.*

УДК 792(477.62)

ORCID ID: ORG/0000-0003-2605-5934

О.О. Демідко

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті окреслено діяльність театральних колективів Північного Приазов'я після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Проаналізовано діяльність як професійних, так і самодіяльних колективів Північного Приазов'я. Виявлено, що єдиний театральний колектив, якому вдалося відновити свою роботу майже в повному складі в Україні – це Маріупольський театр авторської п'єси Conception. Надано характеристику оновленому репертуару театру та висвітлено головні особливості діяльності колективу. Наголошено, що саме театр авторської п'єси Conception зміг об'єднати маріупольців та відродити театральну культуру на території, підконтрольній Україні.

Встановлено, що Народний театр «Театроманія» з Маріуполя відновив свою діяльність в німецькому місті Ганновер. До нього долучається молодь України та українські актори, які наразі перебувають в Німеччині. Відтепер «Театроманія» з успіхом представляє свої вистави не тільки українським, а й зарубіжним глядачам. Кожною своєю виставою та всією творчістю колектив «Театроманії» готовий і надалі підтримувати розвиток культури Маріуполя і загалом України. Наразі колектив отримав нову назву Театральна студія «Театроманія 2:0». Водночас виявлено, що на сьогодні багато театральних діячів Приазов'я стали колаборантами і почали працювати в окупованих містах.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше у культурології висвітлено особливості розвитку театрального мистецтва Північного Приазов'я в умовах воєнного стану.

Ключові слова: *театр, Північне Приазов'я, Маріуполь, театральне мистецтво, війна, окупація.*

DOI 10.34079/2226-2849-2022-12-24-20-26

Постановка проблеми. Минуле театрального мистецтва Північного Приазов'я має своєрідну історичну долю. Впродовж століть мешканці регіону вносили свою частку в скарбницю української театральної культури. Досліджуючи еволюцію розвитку театральної справи в регіоні, можна простежити, як поступово з аматорських і гастрольних колективів створювалося й народжувалося власне театральне дійство з відповідним реквізитом, бутафорією, костюмами. До повномасштабного вторгнення

Росії в Україну в Приазов'ї нараховувалося 16 театральних колективів, які мали різну спрямованість, були як професійні, так і аматорські. Втім після 24 лютого 2022 року колективи зіштовхнулися з низкою труднощів. І попри те, що театри Північного Приазов'я були загартовані пандемією і частково були готовими до надзвичайних ситуацій, все ж деякі з них перестали існувати. Лише найбільш міцні театральні колективи змогли продовжувати працювати на території України чи закордоном. Проте приазовські театри були змушені зупинити щоденні покази вистав і регулярні випуски прем'єр. У самих колективах теж відбулися зміни: хтось із працівників підписав контракт із ЗСУ, хтось виїхав за кордон, а хтось почав волонтерити, очікуючи на відновлення роботи своїх театрів. Питання розвитку театральної культури Приазов'я в умовах воєнного стану є малодослідженим. Втім ця тема є досить актуальною, адже наразі мешканці Маріуполя та Бердянська через окупацію продовжують розвивати культуру свого регіону в інших містах України, що є дуже важливим та потрібним процесом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід звернути увагу, що означена проблематика знайшла відображення лише в останніх публікаціях журналістів, які присвячують свої статті розвитку театральних колективів, які через окупацію власних міст були вимушені почати роботу на підконтрольну територію України.

Мета статті – дослідити особливості розвитку театального мистецтва Північного Приазов'я після повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Виклад основного матеріалу. Більшість з театральних колективів Північного Приазов'я наразі не розпочали роботу через перебування їхніх співробітників у різних містах України та Європи. А Донецький академічний обласний драматичний театр (м.Маріуполь), який начебто відновив свою роботу в м. Ужгород, через конфлікт з новопризначеною в.о. директора-художнього керівника пані Людмилою Колосович так і не зміг зібрати всіх маріупольських режисерів та акторів в одному місті. Наразі єдиний театральний колектив, якому вдалося відновити свою роботу майже в повному складі в Україні – це Маріупольський театр авторської п'єси Conception. Тепер його вистави можна побачити в Києві. Незалежний театр авторської п'єси Conception, в якому можна знайти сучасну авангардну режисуру і драматургію, був заснований 1 лютого 2019 року за ініціативою творчого тандему поетеси Марії Грецької та режисера Олексія Гнатюка (Демідко, 2022, 24 червня).

У складі трупи близько 20 осіб, серед них є досвідчені актори та ті, які займаються в студії при театрі. В об'єднання театру входять актори з багаторічним стажем, організатори культурно-дозвілєвої діяльності, телеведучі, бізнесмени, поети та студенти. Важливо, що Незалежний театр авторської п'єси Conception не має вікових обмежень, головний критерій, щоб потрапити до трупи – це талант і бажання працювати. Актори наголошують, що театральне мистецтво займає в їхньому житті найголовніше місце. У репертуарі театру є такі вистави: трагікомедія «Рентген усміхнених сердець» та оперна театральна вистава за мотивом однойменної опери В. А. Моцарта «Дон Жуан», психологічна драма «Страхи в стилі НЮ» та фантазмагорія «Другий шанс».

До 27 березня чимало акторів знаходилися в театрі, підвал якого став укриттям. Руйнування змусило їх полишити рідне місто. Пішки вирушили на Мелекіне, звідти дісталися до Бердянська, Запоріжжя і, нарешті, Києва.

Коли театр авторської п'єси Conception розпочав свою роботу в Києві, до нього приєдналися актори з інших театрів Маріуполя. Зокрема, в театрі почав працювати Євген Сосновський, який в Маріуполі виступав в колективі Театральної артілі «ДрамКом». До колективу приєдналася і тринадцятирічна Софія Алагірова, яка раніше виступала в Маріупольському Театрі ляльок. Для юної актриси дуже важливо знову

поринути в творче життя, адже це дуже відволікає від негативних думок (Демідко, 2022, 20 липня).

28 липня у театрі на Подолі відбулася важлива прем'єра Театру авторської п'єси «Conception», присвячена Маріуполю та маріупольцям. Завдяки виставі «Обличчя кольору війна», кожен з акторів зміг розповісти свою історію. Як на початку війни намагалися жити і займатися звичними справами. Однак «прильотів» ставало все більше, на п'ятий день вимкнули світло. Були змушені під обстрілами готувати їжу. Як ховалися у підвалах і втрачали знайомих. Глядачі не могли стримати сліз, пригадуючи власні переживання. Глядацька зала була переповнена. Автор сценарію та постановник – режисер і художній керівник «Conception» Олексій Гнатюк майстерно висвітлив тему війни, виживання і людяності. Він дуже задоволений результатом і вважає, що все задумане вдалося реалізувати. «Думаю, що і актори, і вся команда виклалася на всі 100%. Непідробні емоції глядачів є яскравою ілюстрацією того, що все у нас вийшло», – наголосив режисер (Демідко, 2022, 29 липня).

Ця вистава дуже вразила і міського голову Києва Віталія Кличка. «Дуже емоційна вистава. Дівчата та хлопці не грали. Вони розказували, що пережили», – наголосив він (Катаєва, 2022). Глядачів заворожувала і самобутність оформлення сцени, і влучний світловий та музичний супровід. Проте особливу увагу привертала майстерність акторської гри кожного учасника. Від пронизливих монологів героїв у глядачів завмирало серце, адже актори проживали кожне слово, кожну емоцію, а разом з ними ці емоції передавалися і глядачам. Всі вони розповідали власні історії, те, що самі пережили і що бачили на власні очі. Кожну репетицію і в день прем'єрного показу артисти проживали свою роль знову і знову. Актор Дмитро Гриценко та актриса Катерина Калмикова вважають, що завдяки виставі вдалося передати все те, що відчували і відчують маріупольці зараз (Демідко, 2022, 29 липня).

У спектаклі було показано світлини Євгена Сосновського, які йому вдалося вивезти з Маріуполя. Актори продемонстрували не лише акторську майстерність, високий рівень художнього слова, а й вокальні та хореографічні вміння. Доречно використані і сучасні технічні можливості. Автором візуальної частини став куратор багатьох театральних програм Андрій Палатний. Відеоряд, який транслювався на екрані (фото Євгена Сосновського, малюнки Даниїла Немировського) та створені наживо ілюстрації (Маріанна Кондратенко) дуже органічно взаємодіяли з грою акторів.

З виставою «Обличчя кольору війна» Театр авторської п'єси Conception виступив з гастролями як в українських містах, так і за кордоном. У кожному місті вистава проходила при переповнених залах та бурхливих оваціях захоплених та вдячних глядачів.

«Найбільше нас вразила реакція глядачів у Вінниці. Глядачі аплодували 15 хвилин стоячи. Це нас дуже надихнуло на нові звершення», – розповів Олексій Гнатюк (Демідко, 2022, 13 жовтня).

17 жовтня Маріупольський театр авторської п'єси «Conception» представив нову музично-поетичну виставу «Тримаємось разом». Актори зачитали вірші Ліни Костенко, Сергія Жадана, Петра Маги, а також твори власного авторського написання. «Поєднані однією історією, одним болем, ми тримаємось усі разом, хто постраждав від рук війни...», – наголосили актори театру. Нещодавно театр поповнився новими акторами. До нього приєдналися маріупольські актриси, яким вдалося виїхати з окупованого Маріуполя, актор з «Молодого театру» та актриса з Івано-Франківська. Репетиції проходять у приміщенні Київнаукфільму. Колектив театру вже відновлює виставу «Другий шанс». «Головним нашим завданням зараз є інтегруватися в київську культуру і знайти спонсорів, адже ще не вистачає реквізиту та потрібного обладнання», – підкреслив режисер театру Олексій Гнатюк (Демідко, 2022, 13 жовтня).

Водночас засновник і режисер маріупольського Народного театру «Театроманія» Антон Тельбізов відновив діяльність театру в німецькому місті Ганновер. Тепер до колективу долучаються українські актори, які наразі перебувають в Німеччині. Відтепер «Театроманія» з успіхом представляє свої вистави не тільки українським, а й зарубіжним глядачам. Зокрема, на День Незалежності України під керівництвом режисера Антона Тельбізова Народний театр «Театроманія» в німецькому місті Ганновер показав виставу «Тіні забутих предків». Її представили у зруйнованій церкві, що дуже символічно, адже рік тому спектакль був вперше показаний у зруйнованій синагозі в Маріуполі. Будівля церкви дуже схожа на маріупольську синагогу. Вистава відбулася за підтримки та фінансуванні Української спілки Нижньої Саксонії в місті Ганновері. Також колектив «Театроманії» готує лялькову казку «Сусідка». У виставі виступить двоє акторів Марія Бойко та її молодший брат Арсеній. Репетиції відбуваються онлайн. Ця казка буде поставлена в Дніпрі маріупольськими акторами для маріупольських дітей. До Нового Року Українська спілка Нижньої Саксонії в м. Ганновері запропонувала «Театроманії» поставити вертеп, адже української культури в Німеччині дуже не вистачає. Антон Тельбізов вже познайомився з Хором українського співу в Ганновері і має декілька унікальних ідей, які допоможуть зробити вертеп яскравим та незабутнім для глядачів (Демідко, 2022, 6 вересня). Кожною своєю виставою та всією творчістю колектив «Театроманії» готовий і надалі підтримувати розвиток культури Маріуполя і загалом України. Наразі колектив отримав нову назву Театральна студія «Театроманія 2:0». У 2023 році «Театроманія 2:0» представить нову прем'єру спектаклю «Крила». Ця документальна вистава розповідає про любов кожного актора до свого рідного міста і відповідає на таке важливе життєве питання сьогодення, як, наприклад, суспільство має ставитись до війни. Водночас ця вистава покликана дати відповідь на те, як молоді біженці справляються із травмою, спричиненою війною, і стають сильнішими після неї.

Вистава включає різноманітні акторські вправи театральної студії «Театроманія 2:0». У ній молоді актори з різних міст України, які наразі перебувають у німецькому місті Ганновер змогли показати все, чому вони навчились. Йдеться і про акторську майстерність, і сценічну мову, сценічний рух, ритміку та співи. Але головна мета – це показати ставлення людини до своєї Батьківщини та свого міста, в якому кожен зростав та розвивався. Місто у цій виставі стає відображенням людського характеру та звичок. Воно несе в собі сліди наших предків, які жили в ньому, стає пам'яткою історії нашої родини. Вистава відбуватиметься українською та німецькою мовами. Коли актори говорили українською, з'являлися німецькі титри, коли німецькою – навпаки, українські.

До того ж театральну справу Приазов'я продовжують розвивати творчі маріупольці, які, не маючи власного театру, завдяки креативним ідеям готові підтримувати культурний розвиток рідного міста. Зокрема маріупольці Марія та Олександр Сладкови – засновники та керівники творчого хабу «Сучасна Україна» в умовах війни розуміють, що дуже важливо, щоб глядач через культурні проекти отримував своєрідну арт-терапію. Ще до повномасштабного вторгнення РФ в Україну вони виграли грант на 100 тис. грн від Міського бюджету Маріуполя. Подружжя планувало поставити свою першу виставу. Виграні гроші повинні були спрямувати на закупівлю обладнання. Але після початку повномасштабної війни довелося скоригувати багато планів. І хоча гроші так і не були отримані, Сладкови вирішили ставити виставу власними зусиллями. Марія є авторкою багатьох чутливих та щирих віршів, але п'єс у жінки ще не було. Вона почала її писати в Маріуполі і завершила в Павлограді. Це філософська п'єса з елементами комедії. Дія відбуватиметься в сучасній бібліотеці. Будуть присутні і елементи містики з задіянням цифрових технологій.

Режисеркою вистави стала художня керівниця Фольклорно-обрядового театру «Вертеп Марії» Марія Кравченко. У виставі гратимуть 3 актори цього ж театру на чолі з режисеркою, яка також гратиме. Актори вже вчать свої тексти. За технічну частину та музичне оформлення відповідатиме Олександр Сладков. (Демідко, 2022, 25 жовтня).

Разом з тим на сьогодні багато театральних діячів Приазов'я стали колаборантами і почали працювати в окупованих містах. Серед них і колишній директор Донецького академічного обласного драматичного театру (м. Маріуполь) Володимир Коженіков. До повномасштабного вторгнення він відрізнявся своєю проукраїнською позицією, а в умовах окупації швидко змінив свої погляди. Своїм вибором В. Коженіков посприяв роз'єднанню всього колективу на декілька угруповань (до речі, одне таке угруповання залишилося в Маріуполі) і втратили здобуті можливості для розвитку (Демідко, 2022, 12 вересня).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, театральне життя Північного Приазов'я в умовах воєнного стану продовжується завдяки діяльності Маріупольського театру авторської п'єси «Conception», який відновив свою роботу в Києві, Театральній студії «Театроманія 2:0», який реалізовує мистецькі проекти закордоном та небайдужим творчим маріупольцям, які готові й надалі розвивати театральну культуру Маріуполя.

Виявлені в результаті дослідження факти і закономірності можуть стати підґрунтям для подальшого вивчення особливостей розвитку театрального мистецтва Північного Приазов'я в умовах воєнного часу.

Бібліографічний список

- Демідко, О., 2022. «Від папірусу до гаджету» – новий проєкт Марії та Олександра Сладкових. *Донбас24*. 25 жовтня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/vid-papirusu-do-gadzetu-novii-projekt-mariyi-ta-oleksandra-sladkovix>> (дата звернення: 02.11.2022).
- Демідко, О., 2022. Маріупольці вразили своєю прем'єрою киян. *Донбас24*. 29 липня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/mariupolci-vrazili-svojejuu-premjerojuu-kiyan>> (дата звернення: 01.11.2022).
- Демідко, О., 2022. Театральні колективи-переселенці з Маріуполя – хто відновив роботу в Києві. *Донбас24*. 24 червня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/teatralni-kolektivi-pereselenci-z-mariupolya-xto-vidnoviv-robotu-v-kijevi-foto>> (дата звернення: 01.11.2022).
- Демідко, О., 2022. «Театроманія» продовжує розвивати та підтримувати культуру Маріуполя. *Донбас24*. 6 вересня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/teatromaniya-prodovzuje-rozvivati-ta-pidtrimuvati-kulturu-mariupolya>> (дата звернення: 02.11.2022).
- Демідко, О., 2022. «Тримаємось разом» – маріупольський театр «Conception» представить нову виставу. *Донбас24*. 13 жовтня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/trimajemos-razom-mariupolskii-teatr-conception-predstavit-novu-vistavu-foto>> (дата звернення: 01.11.2022).
- Демідко, О., 2022. У Києві покажуть виставу про Маріуполь. *Донбас24*. 20 липня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/u-kijevi-pokazut-vistavu-pro-mariupol>> (дата звернення: 01.11.2022).
- Демідко, О., 2022. Як в Маріуполі проходив фестиваль «Театральна брама» – деталі. *Донбас24*, 12 вересня [онлайн]. Доступно: <<https://donbas24.news/news/yak-v-mariupoli-prohodiv-festival-teatralna-brama-detali>> (дата звернення: 02.11.2022).
- Катаєва, М., 2022. Подих війни на сцені: у столиці презентують виставу маріупольського театру. *Вечірній Київ* [онлайн]. Доступно: <<https://vechirniy.kyiv.ua/news/69482/>> (дата звернення: 01.11.2022).

References

- Demidko, O., 2022. «Vid papirusu do hadzhetu» – novyi proiekt Marii ta Oleksandra Sladkovykh. [«From Papyrus to Gadget» is a new project by Maria and Oleksandr Sladkov]. *Donbas24*. 25 zhovtnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/vid-papirusu-do-gadzetu-novii-projekt-mariyi-ta-oleksandra-sladkovix>> [Accessed: 2 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022a. Mariupoltsi vrazyly svoieiu premieroiu kyian. *Donbas24*. 29 lypnia. [The people of Mariupol impressed the people of Kyiv with their premiere]. *Donbas24*. 29 lypnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/mariupolci-vrazili-svojeju-premjeroyu-kiyan>> [Accessed: 1 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022b. Teatralni kolektyvy-pereselentsi z Mariupolia – khto vidnovyv robotu v Kyievi. [Immigrant theater groups from Mariupol - who have resumed work in Kyiv.]. *Donbas24*. 24 chervnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/teatralni-kolektiv-pereselenci-z-mariupolya-xto-vidnoviv-robotu-v-kijevi-foto>> [Accessed: 1 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022. «Teatromaniia» prodovzhuie rozvyvaty ta pidtrymuvaty kulturu Mariupolia. [«Teatromania» continues to develop and support the culture of Mariupol.]. *Donbas24*. 6 veresnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/teatromaniya-prodovzuje-rozvivati-ta-pidtrimuvati-kulturu-mariupolya>> [Accessed: 2 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022. «Trymaemos razom» – mariupolskyi teatr «Conception» predstavyt novu vystavu. [«Stay Together» – the Mariupol Theater «Conception» will present a new play.]. *Donbas24*. 13 zhovtnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/trimajemos-razom-mariupolskii-teatr-conception-predstavit-novu-vistavu-foto>> [Accessed: 1 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022. U Kyievi pokazhut vystavu pro Mariupol [A play about Mariupol will be shown in Kyiv]. *Donbas24*. 20 lypnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/u-kijevi-pokazut-vistavu-pro-mariupol>> [Accessed: 1 November 2022]. (in Ukrainian).
- Demidko, O., 2022. Yak v Mariupoli prokhodyv festyval «Teatralna brama» – detali. [How the «Theatrical Gate» festival was held in Mariupol – details]. *Donbas24*. 12 veresnia [online]. Available at : <<https://donbas24.news/news/yak-v-mariupoli-proxodiv-festival-teatralna-brama-detali>> [Accessed: 2 November 2022]. (in Ukrainian).
- Kataieva, M., 2022. Podykh viiny na steni: u stolytsi prezentuiut vystavu mariupolskoho teatru. [Breath of war on stage: a performance by the Mariupol theater is presented in the capital]. *Vechirnyi Kyiv* [online]. Available at : <<https://vechirniy.kyiv.ua/news/69482/>> [Accessed: 2 November 2022]. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 25.10.2022.

O. Demidko

THE DEVELOPMENT OF THEATRICAL ART IN THE NORTHERN AZOV REGION UNDER MARTIAL LAW

The article outlines the activities of theater groups of the Northern Azov region after the full-scale invasion of Russia into Ukraine. The author analyses the activity of both professional and amateur artistic groups of the Northern Azov Region. It is revealed that the

only theater company that managed to resume its work almost in full in Ukraine is the Mariupol Theater of the Author's Play Conception. The paper describes the updated repertoire of the theater and highlights the main features of the company's activities. It is emphasized that it was the Mariupol Theater of the Author's Play Conception that was able to unite Mariupol residents and revive theater culture in the territory controlled by Ukraine.

It has been established that the People's Theater «Teatromania» from Mariupol has resumed its activities in the German city of Hanover. Young people from Ukraine as well as Ukrainian actors who are currently staying in Germany join the theatre. From now on, «Teatromania» successfully presents their performances not only to Ukrainian, but also to foreign audiences. Through each of the performances and their activity in general, the «Teatromania» company continue to support the development of the culture of Mariupol and Ukraine as a whole. The group has now been renamed the Theater Studio «Teatromania 2:0». At the same time, it has been found that today many theater actors of the Azov region have become collaborators and started working in the occupied cities.

The scientific novelty of the study is that for the first time in cultural studies, the peculiarities of the development of the theater art in the Northern Azov region under martial law have been highlighted.

Key words: theater, Northern Azov region, Mariupol, theater art, war, occupation.

УДК 792.023(477.87):«1945/1990»
ORCID ID: ORG/0000-0001-8571-2186

О.Д. Зайцев

ТЕАТРАЛЬНО-ДЕКОРАЦІЙНЕ МИСТЕЦТВО ЗАКАРПАТТЯ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ ХХ СТОЛІТТЯ (45-90-ті роки)

Статтю присвячено розгляду театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття у соціокультурному просторі України ХХ століття (45-90-ті роки).

Визначаються тенденції розвитку та пошуків театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття. Описуються культурні процеси, що вплинули на розвиток театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття в контексті соціокультурного простору України означеного періоду.

Розгляд театральньо-декораційного мистецтва Закарпаття є спробою здійснити узагальнення та ввести до наукового обігу це поняття, розкриваючи його генезу та зв'язок із художньо-культурними процесами та новими концепціями сучасного візуального мистецтва на Закарпатті.

Для вирішення поставлених завдань у статті було використано культурологічний, системний, компаративний, аналітичний та інші методи дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше у культурології проаналізовано театральньо-декораційне мистецтво Закарпаття у соціокультурному просторі України ХХ сторіччя (45-90-ті роки).

Ключові слова: театральньо-декораційне мистецтво, соціокультурний простір Закарпаття, вистава, сцена, костюм, художник, театр.

DOI 10.34079/2226-2849-2022-12-24-26-34